

ROMANIA NOUA

Abonamente: 1 Lună Lei 8
6 Luni " 45
1 An " 80

ORGAN DE PROPAGANDA NAȚIONALĂ

— Plata anunțurilor după învoială —
Redacția și Administrația
— Strada Gogol No. 39 — Chișinău —

Director: Dr. ONISIFOR GHIBU

Iese în fiecare zi de lucru.
Sub conducerea unui comitet alcătuit din Români din toate țările

Prim-Redactor: Dr. ION MATEIU

Arhimandritul Gurie Grosu

Cu prilejul alegerii sale de vicar al Mitropoliei Moldovei

Alegerea Preacuviosului arhimandrit Gurie în scaunul de vicar al Mitropoliei Moldovei și Sucevei, este fără îndoială unul din acele evenimente fericite, care eșind din cadrele bucuriei personale, se resfrânge în mod luminos asupra întregii biserici moldovenești.

După umilită îndelungată la care a fost condamnată preoțimea din Basarabia, sub ocârmuirea de rusificare metodică, iată-ne acum în epoca de frumoașă înviere a bisericii moldovenești, cu restituirea clerului în drepturile lui de odinioară.

Cum vestirea adevărului evangelic în limba națională, constituia, din punct de vedere rusesc, o crimă vrednică de temnițele Siberiei, era un adevărat act de eroism fața acelor preoți, cari dispărând scripitoarele cruci moscovite, se coborau la poporul tăina mângăitoare a graiului strămoșesc.

Unul din acești hotărâți și inimoși preoți luptători, pururea gata de jertfă pentru apărarea credinței și biruința adevărului, este de sigur și arhimandritul Gurie.

Coborător din acele familii de cântăreți bisericesti, cari păstrând cusfuntenie amintirea zilelor de veche viață religioasă, înțeleg să îmbrățișeze cu toată iubirea cultul tradiției noastre, arhimandritul de azi a avut norocul unei atmosfere prielnice dezvoltării sale sufletești.

Farmecul ei l'a urmărit binefacător în anii de carte rusească pe care a fost sil să învețe la Chișinău și în academia duhovnicească dela Chiev, unde contactul cu studenții din România venea să tempereze vraja pustiitoare a culturii slave.

Cutrecerarea satelor basarabene copleșite de întuneric cum și călătoria la Sinaia Prahovei, i-au înrăurit așa de simțitor conștiința națională, încât după revoluția din 1905, ea s'a manifestat în o serie de frumoase acte românești.

Dar tipărirea celor dintâi cărți didactice în limba moldovenească, după anul de la revoluția din 1905, ea s'a manifestat în o serie de frumoase acte românești. De cea exprimând acest punct de vedere principiar, sperăm că alegerea arhimandritului Gurie în scaunul de vicar al mitropoliei din Iași, este numai o etapă, pe care înțelegiunea Sfântului Sinod, o crede necesară în procedura de restituire a valorilor clericale din Basarabia.

I. Mateiu

Situația în Basarabia

— O interpelare în Senat —

În ședința de Joi a Senatului d-l MOISE PACU a interpelat asupra situației din Basarabia și anume asupra actelor de agitație ce s'ar face acolo, datorită provocărilor ucrainiene și intrigilor evreiești. Dsa citește în acest sens o scrisoare din Basarabia, care arată starea de nemulțumire a populației.

Răspunzând la această interpelație, d-l ministru președinte MARGHILOMAN arată că în unirea cu Basarabia situația era și mai rea, de pe urma administrației rusești și a revoluției. Se respectă dispozițiile luate de Statul Țării în chestiunea agrară, acțiunea recunoașterea principului că pământurile expropriate trebuie să rămână în țară.

În general d-l Marghiloman a dat asigurări, că situația s'a îndreptat și merge spre bine.

Când se va face schimbul ratificărilor?

După cum am anunțat, schimbul ratificărilor tratatului de pace dela București, se va face numai după ce parlamentul nostru va vota legile de încetățenire a evreilor și de amnestiere a dezertorilor și condamnaților.

D-l Marghiloman a declarat că acest schimb se va face după 1 August.

Și pe biroul Reichstagului austriac s'a depus tratatul de pace cu România spre ratificare.

Prin Basarabia Românească

Insemnări de călătorie VII

Pe Nistru

Vaporașul nostru este anunțat să plece, dela Soroca în jos, la ora 6 seara. Plătesc bilețul cl. II cu 48 ruble până la Bender și mă urc. Dar după obiceiul rusesc, mai întâie un ceas — vorba lor: săceas! Abia îl poate face un funcționar român să plece. Când va trece oare cu totul sub administrația românească?

Pe vapor se realizează internaționala lui Rakovski. Suntem Români, Ruși, Nemiți, Ucraineni și Jidani — oi vei! — din aceștia sunt mai mulți. Pentru confirmarea internaționalei, la schimbul banilor îmi dau restul în moneda de hârtie a tuturor puterilor beligerante în Orient.

Dar privesc la catarg și văz arborat steagul nostru tricolor, nici vorba, cum decolorat. Două domnișoare evreice discută ale cărui stut sunt culorile steagului. În sfârșit cad de acord că e francez. Nu le zic nimic, căci așa fi mândru să văz culorile franceze falând pe plaurile noastre.

Până la caderea nopții stau lângă cârmaci pe bord și contemplez frumusețile naturii, pe când vaporașul alunecă ușor la vale pe apa tulburată. Malul basarabean împădurit, meori stâncos, se ridică pe la coliturile până la 20-30 m., formând un traseu excelent pentru apărare. Pe spinarea malului zăresc pe grănicerul nostru stând drept la postul de veghe, cu baioneta schimbătoare în bătaia apusului de soare adevărată santinela românească, care își ample sufletul de mândrie. Călătorii toți îl privesc cu respect.

Soarele dispăre după malul străng și cobor în cabina comună, unde miroase a usturoi și pasagerii horcăieșe deja pe toate gamele. Dormitând îmi închipui că Nistru nu e decât un sector, care legat pe la nord cu isvoarele Tisei, continuat pe Dunăre și pe Marea Neagră, formează admirabilul cerc care ne va cuprinde odată pe toți la un loc.

Dimineața mă scold odată cu ivirea zorilor, să văd răsăritul soarelui pe Nistru. Unde este mâna celui pictor care să o zugrăvească? Mie îmi pare și mai frumos pentru că soarele apare la extremitatea de răsărit a pământului românesc. Desigur că asfințitul mai mult mi-ar plăcea să-l văz pe Tisa. Dar până una-alta răsăritul l-am văzut.

Pe rând apar și pasagerii ceilalți. Nu leg cunoștința cu nici unul din ei, căci înțeleg din jargon că toți vorbesc de afaceri. Mă interesează doar trei laudamari ucraineni, cari s'au suit pe vapor la Rezina și, surpriza, îi aud vorbind moldovenește. După cum văz sunt două santinelle, cari due pe unul arestat. La o stație amândouă santinellele se dau jos să cumpere ci-reșe și încredințează armele spre pază celui arestat. Aduc șăpcile pline cu ci-reșe și mânăncă cu toții frățeste. Mă dau mai aproape de ei și ascult. Zice unul:

— Tovarășe, n'ar hi ghine să-i dăm drumul la creștinul aista, că la noi îl omoară avstriții?

— Da ce-o?, zice nacialnicu; noi zicem că l-am scăpat. Să fugă la România...

— Da acolo nu l'ar prinde avstriții, că sunt și acolo? — zice iarăși cel dintâi și nu mai primește răspuns. Cel arestat se scarpină în cap, oftează și tac cu toții. Vaporul șueră la stația următoare și-i văz că se dau jos, unde îi ia în primire santinela austriacă.

Ca să nu zic că nu am fost și în Ucraina, la Dubasari mă dau jos și eu, să cumpăr ci-reșe. Caporalul austriac, care probabil m'a auzit vorbind cu femeea moldovencea, se apropie de noi. Un moment m-am gândit că poate să mă aresteze. Când colo austriacul mă roagă în cel mai curat grai românesc:

— Nu cumva ai v'ro gazetă românească, domnule?

— I dau un număr din „România Nouă”, în care se scria despre ratificarea păcii. Îl apucă nervos și-l cetește. Când pornim iarăși, îl salut de pe bord, iar el îmi strigă de pe punte:

— Apoi asta-i pace domnule? Sau nu vă lăsați!

Nenorocitul meu frate, cum ne-am întâlnit! Dar crede, crede mai departe în izbânda cauzei noastre, precum credem și noi neclintit!

...Când ne-am îndepărtat, mi se părea că la spatele lui se ridica o mare de capete, cerând dreptatea care trebuie să vină.

Mai în jos Nistru se adâncește în malul ucrainean, făcând coliturile enorme. Pare că cu dinadinsul vrea să-și întinză matca până dincolo de parte spre Bug, să ocolească și să cuprindă la un loc pe toți Moldovenii risipiți. Și de câte ori cotește în malul ucrainian, un vânt puternic ne bate în față. Privesc la santinela de pe malul nostru: stă drept, neclintită. Câte vânturi strașnice nu ne-au bătut pe noi din răsărit și nu ne-am clintit din loc!

Poduri trecătoare ne taie drumul în unele locuri. Pe amândouă malurile, unde ne abatem la stații, aud numai vorbă moldovenească. Mai mult, și santinellele austriece sunt Români ardeleni. Parcă și valorile Nistruului, rău românesc, îmi șoptesc în limba mea.

Dincolo de Coșenița, în apus de soare, stam pe bord cu gândul dus la capătul dela asfințit al pământului românesc, unde sunt părinții și frații mei pășiți. Nici nu băgasem de seamă cum se sbătea pe lângă noi un alt vapor care mergea în sus. Când deodată mă cutremură vocea puternică de bariton a prietenului Valeanu de pe celălalt vas:

— Hai cu noi la Soroca, mă-a! — Eu viu dela Soroca, mă duc acasă! — i-am răspuns și m'am oprit brusc. Unde acasă? La Chișinău? Dar vatra mea părintească e la asfințitul soarelui, în Banatul înstrăinat...

Peste șgomotul roților dela vaporaș mai aud răsetul detunător al lui Valeanu, fiu al Satmarului, care merge să câștige dragostea pentru arta românească în Basarabia, unde aruncați de soartă în pribegie, un moment ne simțim ca acasă printre frații noștri desrobiiți.

Seara mi-așcut niște cântece de jale de pe malul ucrainean. Nu știu dacă sunt doinite de Moldoveni de peste Nistru, ori de Ardelenii din armata streină, căci durere amândurora deopotrivă, este de mare.

Cobor în cabina și dimineața, după 36 ceasuri de călătorie, în care și gândul mi s'a înviorat, și sufletul mi s'a zbuciumat — mă trezesc în stația Bender.

C. R. Munteanu

Din ale rusificatorilor

Uniunea cooperativelor de credit este una din cele mai însemnate instituții ale Țării și ca atare chemată să ia parte activă la refacerea pe cale națională a Basarabiei. Din cele ce se petrec la această instituție nu prea vedem nici un început în această direcție și rusificarea cea mai adâncă domnește ca și mai înainte, ba încearcă chiar să prindă rădăcini și mai adânc. Duhul rău al acestei instituții este secretara Adler, o îndrăzneță propovăditoare a rusismului. Ne mulțămim pentru azi să atragem asupra ei atenția comitetului de conducere a Uniunii și dacă stădirele de azi vor dăinui, vom reveni cu date precise.

Cercetați Biblioteca!

Biblioteca universității populare (Str. Gogol 39 în localul redacției „România Nouă”) e deschisă în fiecare zi de lucru dela 9-12 a. m. și 4-7 p. m.

Cărțile se împrumută pe 8 zile pe lângă o garanție de 10 lei. În schimb în sala de lectură — anume aranjată — se poate ceta orice carte în orele de oficiu.

Administrația Bibliotecii

NOUL ARHIEREU-VICAR dela IAȘI

Arhimandritul Gurie Grosu

Născut la 1 Ianuarie (1877) în satul Nimoreni-jud. Chișinău, rămâne orfan de tată la vârsta de 8 ani împreună cu alți 2 frați. La sfatul preotului din Suruceni, mama sa își trimite copii la carte în Chișinău unde învață pe chel-tuiala epittropiei din Basarabia, care se îngrijea de creșterea orfanilor de preoți și de alți slujitori bisericesti. După 11 ani termină școala clericală și seminarul în 1898, apoi trece la academi-teologică din Chiev, pe care o măntuie la 1902. Vaganțele le petrecea în Rușesti, unde citea slavonește la slujbele bisericesti. Cantorii îi ziceau Gheorghii învață și Moldovenește pe lângă rușește, că fi-a fi ca o dobândă. Și a învățat.

Intors la Chișinău, este trimis ca misionar în satele Basarabiei. Se călugărește la 27 Noiembrie 1902 spre a se putea jerfi cu totul pentru luminarea poporului moldovenesc-afăt de întunecat.

Revoluția din 1905 îi dă prilej să se pună în legătură cu câțiva deputați ai adunării eparhiale și să ceară prin ei introducerea limbii moldovenești și a cântărilor bisericesti în seminar, școala eparhială și a. precum și întemeierea unei Tipografii cu jurnal bisericesc. Cererile sunt împlinite în parte. Lumina-torul avea ca cel dintâi redactor pe călugărul Gurie.

Pentru învățarea limbii tipărește o Bucovăna, carte de religie și de citire cu gramatică. Dar guvernul din Petersburg nu le admite în urma raportului făcut de faimosul arhiepiscop Se-

rafin. Motiul: cărțile au cuvinte românești (nu moldovenești) cari îndreap-tă privirea spre România. Lupta pentru limba românească i-au adus în 1909 izgonirea din Basarabia prin același arhieru sovinit. A fost trimis la o mănăstire din Smolensk (locul de can-on al clericilor, apoi la școlile normale bisericesti din Alexandrovsce pe Don și Șamovca din ținutul Cherson. Aci la găsit revoluția anului trecut, care i-a deschis din nou granițele țării sale. Demisionând din postul de director de la Șamovca, se stabilește în Chișinău, cerând zadarnic o slujbă dela fostul arhiepiscop Anastasie.

Abia a dobândit prin comisia școlară moldovenească catedra de limba română la gimnaziul III din Chișinău. A luat parte activă la toate momentele mai însemnate din epoca învierii Basarabiei, fie ca preot vestitor al bucuriei neamului său, fie ca simplu mun-citor prin diferite comisii moldovenești.

Cu proclamarea republicii a fost numit tovarăș al ministrului de justiție, încredințându-i-se departamentul cul-telor.

Iar în 2 Iunie P. S. arhieru Nico-dem l'a numit arhimandrit de scaun cu atribuții de vicar arhiepiscopesc.

Pe lângă cărțile românești broșuri și articole publicate în diferite jurnale, a scris și lucrări în rușește cum este istoria mănăstirii Neamțul-nou, din istoria tipăriturilor moldovenești în Basarabia și, a cari dovedesc preocuparea statornică de trecutul nostru românesc.

ȘTIRI din BUCOVINA

Dela perșane demne de crezămani, cari au sosit zilele aceste din Bucovina și cu cari am avut ocazie să stăm de vorbă asupra stărilor din această țară, asupra schimbărilor, ce s'au petrecut de când a ajuns iarăș austriacă, comunicăm câteva știri de importanță generală și cititorilor noștri.

Mitropolitul și consistoriul din Bucovina
Mitropolitul Bucovinei dr. Vladimir de Repta, prebeg del: începutul răz-boiului nu s'a mai întors la scaunul său arhiepiscopal din Cernăuți, ci după ce a trăit în fel de fel de orașe ale Austriei, se află în timpul de față la Viena.

Vicarii generali arhiepiscopali dr. Eusebie Popovici, cunecutul profesor dela facultatea teologică și părinte al regretatului luptător național dr. George Popovici și Artemon Manastirsky, cunoscutul sovinit ucrainian au demisionat din motive necunoscute. Vicarii generali au fost numiți Iugenul mănăstirii Dragomirna I. Vorobchievici unul din frunțașii preoișimii române cu sentimente curate și un preot u-craian N. Tyminski care e cunoscut ca agitator al politicianului ucrainian Nicolae Wasilko.

Școala în Bucovina

Toate școlile din Bucovina funcționează. Inspectorul general român D. Simionovici a fost pus în retragere, ca mulțămire pentru politica guvernamentală ce a făcut-o în școală; în locul lui a fost numit inspector Const. Manchievski fost lungă vreme director al școlăie reale din Cernăuți. Manchievski e cunoscut ca un foarte con-șincios bărbat de școală și ca om ob-iectiv. Ori de va putea fi și bun român, depinde de spiritul general ce domnește în timpul de față în Austria.

Arestarea de profesori

Mai mulți profesori români ai gimnazului românesc din Suceava au fost arestați. Intre cei arestați se află profesorii: Severin Procopovici, Simion Ivanoviu, Vlad Cozmin și Gheorghe Balamaiciu.

Acesta din urmă a fost în timpul ocupațiunii rusești conducător al gimnazului din Suceava și a fost condam-nat la trei ani închisoare. Alți profesori dela acest gimnaziu au fost ridicați și trimiși pe front.

CURSORILE DE INVATATORI

DIN ISTORIA ROMANILOR

(Urmas)

de G. Tofan

Nicolae Alexandru sau numai Alexandru I (1330-1364) este fiul si urmaşul in domnie al marelui Basarab; a fost tovaras la domnia parintelui sau pe vremea razboaielor cu ungurii. După moartea lui Carol Robert (1342) rege al Ungariei ajunse fiul său Ludovic I cel Mare (1341-1382). Alexandru fiind un domn pacinic se împacă cu regele Ungariei, cu care are o înţelegere în Ardeal (1343). Pentru stăpânirea părţilor de peste munţi, pe care le primi ca feude ungureşti, el recunoscu suzeranitatea regelui. Ca tovarăş al regelui Ungariei el luă parte la luptele acestuia contra Tătarilor din Moldova (1345-1346) „spre părţile tătarăşti“.

Voevodul ardealului Nicolae trece prin Secuime prin pasul Buzăului luând cursul Ialomiţei. În lunca Târgoviştei se ciocniră ostile şi oastea ungurească suferi o mare înfrângere şi în luptă căzu şi voevodul Ardealului împreună cu mulţi alţi fruntaşi şi pieri o multime de oaste, câţi fuga fusese împiedicată de „locurile mlaştinoase şi băltoace.“ În luptele ce s'au dat pe la Vidin şi Severin de Nicolae de Gaze, unul din fruntaşii Ungariei de atunci s-veninua a fost cuprins de Unguri. La împăcarea ce urmă Vidinul fu dat fostului Tar bulgaresc ca vasel ungar, iar Severinul lui Vladislav, care întări legăturile de mai înainte.

Vladislav a zidit cea dintâi mănăstire în Tara Românească, Mănăstirea Vodiţa. La aceasta el a fost sfătuit de către călugărul Nicodem, sârb adus de Vladislav, care a fost cel dintâi egumen al mănăstirii şi care este întemeietorul monahismului în Tara Românească.

Hrisovul de fondare scris slavoneşte se păstrează în arhivele Statului şi e cel mai vechiu document din ţară.

În timpul lui Vladislav se înfiinţă şi episcopia Severinului. La sfârşitul vieţii sale izbucneşte vechea duşmănie împotriva Ungurilor, de suzeranitatea cărora voia să scape.

În urma acestor lupte Tara scapă de suzeranitatea ungurească: în anul 1377 Tara Românească este arătată ca neafară de Ungaria. Nelăsând nici un fiu, îi urmă în domnie fratele său Radu.

Radu (1374-1386). Ca demn neartănat şi nevrând să renoască suzeranitatea ungurească, el se lasă de bună voie de stăpânirea ſinurilor ungureşti cari trec iarăşi la Unguri, iar părţile de peste munţi cu Ardealul, şi astfel găsim la 1376 în Severin un ban unguresc. Se pare că tot în acest timp ſinutul „spre părţile tătarăşti“ dela grădile Dunării, cunoscută sub numele Basarabia, a trecut în stăpânirea Moldovei. Radu a înfiinţat mănăstirile Tismana, Cozia, Comana şi a înzestrat unele biserici. Ca pioş fondator de mănăstiri, fiind tot odată şi domn independent şi străbun al Basarabilor, ce urmează, el a fost primit în tradiţia populară ca descălecatul Negru Vodă, numit de cronicari Radu Negru şi pus în fruntea listei domnilor.

Cronicarii îl arată apoi ca descălecat al ſării din „Amlaş şi Făgăraş“. Dan I (1385-1386). Fiul cel mai mare al lui Radu Dan, îi urmă în domnie, care fu scurtă.

De la început îl găsim stăpânind Severinul, pe care îl câştigă într'un război pornit împotriva Ungurilor. Ameetându-se în luptele dintre cei doi ſărari bulgari Straşimir al Vidinului şi Şişman al Târnovei, el căzu în luptă ca cel din urmă când Românii au cucerit Siliştra şi Dobrogea lui Dobroici. El lasă doi feciori nevrătini Dan şi Radu: domnia o ia fratele său Mircea, cel ce a desăvârşit întemeierea principatului.

Dan I (1385-1386). Fiul cel mai mare al lui Radu Dan, îi urmă în domnie, care fu scurtă.

De la început îl găsim stăpânind Severinul, pe care îl câştigă într'un război pornit împotriva Ungurilor. Ameetându-se în luptele dintre cei doi ſărari bulgari Straşimir al Vidinului şi Şişman al Târnovei, el căzu în luptă ca cel din urmă când Românii au cucerit Siliştra şi Dobrogea lui Dobroici. El lasă doi feciori nevrătini Dan şi Radu: domnia o ia fratele său Mircea, cel ce a desăvârşit întemeierea principatului.

Dan I (1385-1386). Fiul cel mai mare al lui Radu Dan, îi urmă în domnie, care fu scurtă.

Comisia Şcolară Moldovenească

Şedinţa din 5 Iulie 1918 sub preşedinţia d. N. Popovschi.

După citirea şi aprobarea suramarului şedinţei dela 28 Iunie se intră în ordinea zilei şi se dă cuvântul d-lui Scobolova, raportului subcomisiunii pentru redactarea proiectului despre naţionalizarea Institutului Pedagogic.

Institutul Pedagogic este un ezechământ şcolar special având menirea să dea învăţători pentru şcolile medii şi profesori pentru clasele inferioare ale gimnaziului. În institut se admit absolvenţii ai şcolilor secundare.

Institutul are, pe lângă un curs general obligator pentru toţi, 3 secţii istorico-filologice, matematice şi ştiinţe naturale. Studenţii români vor primi burse de 1200 lei anual, obligându-se a servi şcolii 5 ani după absolvire.

Institutul pedagogic se va naţionaliza treptat. În anul şcolar 1918-19 materiile clasei I se vor preda toate în româneşte, iar în clasele II şi III în ruseşte. Toţii candidaţii acestor clase cari se pregătesc pentru şcoli româneşti, vor face Metodica şi lecţiile practice în limba românească. Studenţii dela grupa istorico-filologică cari au specialitatea limbii române sau istoriei naţionale vor face cursuri speciale de istoria limbii şi literaturii şi de istoria naţională. Tot aşa sunt obligaţi şi studenţii dela celelalte grupe să asculte cursuri de limbă şi istorie în câte 6 lecţii săptămânale, până ce Institutul nu va putea primi elevi din şcolile secundare naţionalizate.

Profesorii de specialităţi vor fi aleşi din cei ce vor avea o pregătire academică, o practică îndelungată în şcolile secundare şi se vor fi distins în specialitatea lor prin lucrări şi cercetări.

După votarea proiectului comisiunea a votat cu majoritate propunerea d. Nistor, care exprimă dorinţa ca acest institut să fie prefăcut într-o facultate, respingând o altă propunere care cerea desfiinţarea institutului.

Comisiunea primeşte cu plăcere comunicatul Directorului cu la grijă pentru plasarea profesorilor români basarabeni aflători în străinătate şi însarcinează pe d. Tofan să refereze în şedinţia viitoare asupra examenului final dela cursurile pedagogice.

În atenţia directorului cursurilor dela Primărie

Aflăm că primăria oraşului Chişinău a înfiinţat cursuri de limba română de trei luni pentru funcţionarii primăriei. Conducerea cursurilor a fost încredinţată profesorului *Macovei*, un foarte bun român basarabean, bărbat muncitor, energetic şi conştiincios.

Constatăm însă că în alegerea lectorilor chemaţi să conducă aceste cursuri grele, D-sa, fie din lipsă de informaţii, fie din alte pricini, n'a fost destul de norocos, întrucât unii din lectorii propuşi sunt încărcăţi cu alte lecţii, iar unii nu prezintă destule garanţii. Având în vedere rezultatele ce trebuiesc obţinute, îi atragem atenţia asupra acestei împrejurări.

Dela Universitatea populară

I. D-I Prof. P. V. Haneş: Limba prozei româneşti în scrierile lui N. Bălcescu şi M. Kogălniceanu în veacul al XIX-lea.

Cei mai mari Români în secolul al XIX-lea — M. I. Bălcescu şi M. Kogălniceanu — au fost totodată şi îndrumătorii limbii literare. Caracteristica scrierilor lui Bălcescu sunt frazele lungi curgătoare, grupările de cuvinte aranjate simetric, care ne dau armonie în toate scrierile lui.

M. Kogălniceanu, cel mai mare orator al nostru a lucrat pe două căi: pe teren politic şi literar. Deja titlul revistei sale intitulată „Dacia Literară“ ne arată, că el voia să formeze o limbă literară comună, înfălească de întreg poporul românesc. Graziul lui Kogălniceanu e în stare să miste suflătele. Dar vorbiri înşă nu preţuiesc nimic, dacă n'ai la îndemână o limbă curată românească, o limbă literară artistică şi bogată.

Kogălniceanu toate acestea le avea. Limba lui este lăsată ca model scriitorilor următorii şi o duce la adevărată desăvârşire scriitorul moldovean A. Russo.

II. D-I Prof. I. Frajman: Istoria bisericii.

D. S.

S'a pus sub tipar şi va ieşi pozie două săptămâni:

Metodica învăţământului pentru învăţătorii din Basarabia. de Apostol D. Culon.

Ordonanţa No. 45

Se aduce la cunoştinţa generală că, cu începere dela data publicării prezentei ordonanţe, se interzice cu desăvârşire şi apariţiunea acelor ziare ruse, cari s'au înecat vremea la apariţiunea din diferite motive; deşi au fost aprobate prin Ordonanţa No. 5.

Data în Chişinău la 7 Iulie 1918.

Comisar General al Basarabiei General de Corp de Armată **Văitoianu**

Tarifa Postală, Telegrafică şi Telefonică

I. SERVICIUL POŞTAL

Pentru transportul corespondenţelor poştale în toată întinderea României, inclusiv predearea la domiciliul destinatarilor, sunt stabilite următoarele taxe:

1. Scrisori închise, adresate loco sau în ţară: 15 bani de fiecare 20 grame sau fracţiune de 20 grame.

În caz de nefrancare, se taxează la destinaţie cu în-doitul taxei.

Scrisorile nefrancate adresate militarilor grade inferioare din armată, se vor taxa la destinaţiune numai cu 15 bani.

2. Cărţi poştale deschise: 10 bani.

3. Cărţi poştale închise 15 bani.

Cartile poştale din industria privată şi cărţile poştale ilustrate, se taxează ca şi cele emise în mod oficial, cu 10 bani cele deschise şi 15 bani cele închise prin aplicare de timbre poştale. Francarea lor complexă la prezentare, este obligatorie, în caz contrar vor cădea în rebut. Când vor fi introduse în plăcitură, fie sau nu închise, aceste cărţi poştale se vor taxa după tariful scrisorilor.

4. Imprimare, probe de mărfuri şi hârtii de afaceri: 5 bani de fiecare sută de grame sau fracţiune şi dublu în caz de nefrancare. Se stabileşte o taxă minimă de 10 bani pentru probele de mărfuri şi 15 bani pentru hârtiile de afaceri.

5. Ziarele şi orice publicaţiuni periodice, cari apar cel puţin odată pe lună, se taxează cu 1 ban de fiecare 50 grame sau fracţiune şi de fiecare număr simplu

Situaţia Războiului

Pe frontul francez: După abia trei zile, în care Germanii au făcut cele mai disperate eforturi pentru a rupe frontul francez, Aliaţii au trecut Joi la contra-ofensivă, realizând succese strălucite.

Comunicatul francez din 5 Iulie anunţă: După ce am sfârşit ofensiva germană pe frontul Champagne şi Montagne din Reims, în zilele de 15 şi 17 Iulie, trupele franceze în unire cu forţele americane s'au dat în zăua de 18 la atacul poziţiunilor germane, între Aisne şi Marna, pe o întindere de 45 kilometri, trecând frontul Ambleney-Longpont, Troesnes şi Bomesches. Francezii au realizat o importantă înaintare în liniile germane. Ei au atins platourile care domină Soissons, la sud est de regiunea Chandun. Intre Villers şi Noroy pe Ourcq, trupele franceze au depăşit linia generală Marix-Saizate, Genevieve-Hanlevesnes-Belleau. Apronpe 26 de sute au fost reencerate prin admirabilul elan al trupelor franco-americane. Mai multe mii de prizonieri şi un important material de război, au căzut în mâinile francezilor.

Pe celelalte fronturi nimic important de semnalat.

INFORMATIUNI

TIPOGRAFIA „ROMANIA NOUA“, care s'a deschis zilele acestea, primeşte aproţipare: cărţi, reviste, gazete, tipărituri oficiale, afişe, anunţuri, cărţi de vizită şi cu preţuri convenabile.

În numărul viitor vom publica ştiri deosebit însemnate, despre mişcarea prizonierilor unguri din Rusia.

Preţul pâinei în Chişinău. — Se crede că deja pe la sfârşitul lunii curente se va putea scade preţul pâinei la 2-2,50 lei.

Ziarul „Basarabia“ oprit. — Am anunţat în unul din numerele gazetei noastre că la Piatra-Neamţ a eşit ziarul Basarabia, organ al partidului progresist (adecă boiereac) din Chişinău.

Acum aflăm că cenzura din Iaşi a oprit tipărirea acestei gazete. Motivele nu le cunoaştem, dar le bănuim.

LIBRARIA ROMANIA NOUA, s'a mutat în Strada Puşchin 48, casa Hotelului de Londra. Se găseşte de vânzare tot felul de cărţi şcolare, literare, ştiinţifice, religioase, hârtii, hârtie de scrisori, cărţi poştale ilustrate. Printre altele se află de vânzare şi Gramatica română de H. Tikin, care e cea mai bună gramatică românească.

Starea sămănăturilor. — După datele culese dela 1 Iulie, starea sămănăturilor în ţară se prezintă astfel: În Muntenia sămănăturile de toamnă sunt sub-mijlocii, porumbul mijlocii, iar sămănăturile de primăvară asemenea sub mijlocii, recolta prunelor bună, a viei foarte bună.

În Moldova se mai simte nevoe de ploaie. În Basarabia recolta e mijlocie.

Noi prefecţi de poliţie. — Aflăm că fostul director al Prefecturii de Siliştra, d. Văraru a fost numit Prefect al judeţului Ismail. Asemeni, în capul Prefecturii de Cahul va fi pus un prefec de carieră de peste Prut.

Viaţa în Bucovina

Scumpetea vieţii în Bucovina, în ce priveşte hrana şi îmbrăcămintea, e aşa de mare încât nu-ţi vine a crede că cele arătate pot fi adevărate. Un preot basarabean care a vizitat Cernăuţi a plătit într-un restaurant clasa a doua pentru o masă compusă dintr'un bors, o bucată de carne şi în loc de pâine, — pâine nu se serveşte deloc — cartofi, 28 (douăzeci şi opt) de coroane.

Un costum de haine costă în Cernăuţi 1800-2000 de coroane, făină de grâu costă kgr. 20 de coroane, de porumb 10 cor. carnea kgr. 16 cor. şi aşa mai departe. Funcţionarii primesc leafă în-doită.

Dr. Puşcariu în Cernăuţi. O veste care va bucura pe toţi, e că d. S. Puşcariu, profesor universitar, a sosit şi se află pe deplin sănătos.

S'au scumpit gazetele. — În urma grevei lucrătorilor tipografi din Iaşi, gazetele au fost silit să ridice preţurile dela 10 la 20 de bani spre a face faţă cheltuelilor tot mai mari împreunate cu tipărirea.

Unele gazete, ca „Neamul Românesc“ îşi reduce formatul la jumătate păstrând preţul de până acum.

— (Va urma) —

Tipărită în Tipografia „Eparhială“

Trecerea demobilizaţilor. — Demobilizaţii cari se aflau în câmpul de concentrare dela Mărăşeşti, au început să treacă iarăşi în teritoriul ocupat, în fiecare 24 ore până la 3 mii de oameni.

După ce Mărăşeşti se va goli de trupele demobilizate, din Iaşi vor porni trenuri noi cu cei înserşi pentru plecare.

Preţul lemnelor. — Preţul lemnelor pe luna Iulie e fixat cum urmează: în oraş 1,90 Lei pudul, în gară 1,80 Lei, la depozitul Rîpran 60-90 bani. Taxa pentru transportul lemnelor de pud este: dela gară în oraş 30 bani, iar la periferia oraşului 60 bani; dela depozite din oraş până la locuinţă 30 bani.

Bodegă şi Restaurant. — La Bodega şi Restaurantul din str. Puşchinskaia 25, în apropiere de colţul Alexandrovskaja, se servesc la orice oră din zi şi noapte tot felul de beuturi la ghiţă, aperitive fine şi mâncări alese. Preţurile cele mai moderate.

Se împuşează gazetele la Iaşi. — În săptămânile din urmă au apus la Iaşi mai multe gazete, cari ce e drept nici nu erau de nici o treabă. Astfel au încetat „Informaţia“, „Timpul“, „Omul Liber“, şi acum în zilele acestea, „Momentul“, gazeta prietenilor d-lui C. Stere.

DOCTOR Dobrescu
Medic de spital
Specialist în Boalele interne şi venerice (sifilis, blenoragie, şanceru)
Laborator pentru analize microbioscopice, chimice şi bacteriologice.
Analiza de sânge (Wasserman)
Consultaţii dela orele 3-6
Strada Puşchin 25

SA DESCHIS

în strada Puşchinscaia 25, în apropiere colţului cu Alexandrovskaja **Bodega şi Restaurantul**
D-lor P. LOCUSTEANU şi C. ZGURIADESCU

„BANCA IASILOR“

Sucursală Chişinău — instalată în Strada Puşchin No. 38 schimbă bani ruseşti, româneşti, Mărci, Coroane, şi orice alte mo-nezi streine. Emite cekuri asupra tuturor oraşelor din Moldova.

Primeşte bani spre păstrare Face împrumuturi pe gaj de titluri şi mărfuri.

Înlesneşte orice operaţiuni comerciale şi industriale între Basarabia şi România.

Dentist Mughinsteiu

Str. Faralamble 51
Execută orice lucrări dentistice. Specialitate pentru dinţi de aur.

Doctorul L. NISSIM

De la Facultatea de Medicină — din Bucureşti —
MAMOŞ
— Consultaţii 6-8 p. m. —
Bulevardul Alexandru 47 (Alexandrovskaja Uita 47).
CHIŞINĂU

BIUROU DE AVOCATURA ŞI NOTARIAT
Str. Sinaidovalskaja 39, Chişinău
Sub direcţiune D-lor:
MHAIL BADESCU

Licentiat în drept. Diplomat în ştiinţele comerciale superioare, fost Cionţlor şi Avocat delegat la Băncile Populare şi Cooperativele sârbeşti şi
ION G. LEOCA

Fost Procuror, judecător de instrucţie — AVOCAT —
Consultaţii dela 9-10 dim., 6-7 seara

IAURT

preparat după metoda d-rului Mecinicoff, este recomandat de toţi medicii contra boalelor de intestine şi de stomac; este un aliment răcoritor şi plăcut.

Servim după comandă la domiciliu; şi în chioşcul din strada Puşchinskaia colţ cu grădina Sorbor; precum şi unţ, renumită brânză franceză „Charles Gervais“ lapte bătut şi brânză de vaci.

Lăptăria Aurora
Chişinău
Str. Inzova 14

Trăsură uşoară cu cofetărie canelueuri se vinde. Adresa Pirogova 56.

DESENATOR — şi conductor de lucrări, demobilizat căută de lucru. La ziar sub Desenator.